

Ortodoksisen leirityön perusteet

Leirien

1. Päämääränä leiriin osallistuvien pelastus.
2. Sisältönä on Kirkon kasteopetus.
3. Tavoitteet:
 - a. Yhteisöön kasvu
 - i. tutustua toisiin ortodokseihin
 - ii. sosiaalisten taitojen kehittyminen
 - b. Leiriläinen ymmärtää itsensä osana luomakuntaa.
 - i. Ymmärtää Jumalan merkityksen Luojana.
 - ii. Ymmärtää itsensä ja toiset ihmiset Jumalan kuvina. (myös muut kuin kristityt)
 - iii. Ymmärtää luomakunnan Jumalan lahjana.
 - c. Tasapuolisuuden ja oikeudenmukaisuuden kasvaminen
 - d. Myönteinen kuva itsestä ortodoksina
 - e. Aktiivinen seurakunnan jäsenyys
4. Keinot:
 - a. jumalanpalvelukset
 - Jumalanpalvelukset ovat kaikkein tärkein osa Kirkon opetuksen ja elämän opettamista ja siksi niihin tulee suhtautua vakavasti.
 - Leirin jumalanpalveluskierrossa tulisi olla mukana jumalanpalveluselämän rikkaus. Säännöllisyys ja toistot ovat tehokkainta kuitenkin opetusta.
 - Lastenleirillä illan ovat palvelukset toisinaan myöhään pienimmille lapsille. Leiriläisten ikä ja määrä on hyvä ottaa huomioon leirin ohjelmaa tehtäessä.
 - Tavoitteena on, että jokaisella on hyvä olla kirkossa ja mahdollisuus osallistua palvelukseen omana itsenään.
 - b. ryhmätoiminta

- Ryhmätoiminnan tarkoituksena on antaa leiriläisille mahdollisuus syventyä leirin teemoihin ja sosiaalistua (leiri)yhteisön eli Kirkon arvoihin.
- Ryhmätoiminta tukee yksilö- ja ryhmäidentiteetin vahvistumista.
- Ryhmien aiheet voivat olla säänneltyjä (kristinoppileirit) tai leirikohtaisesti valittuja (lastenleirit).
- Pienryhmätoiminta kasvattaa ryhmän jäseniä toisten kuuntelemiseen ja omien ajatusten jakamiseen.
- Tärkeää on, että leiriläinen pääsee itse tekemään ja ilmaisemaan itseään kulloinkin kyseessä olevan aiheen parissa.
- Lastenleireillä ryhmätoimintojen opetuksellinen puoli korostuu, koska erillisiä oppitunteja ole.
- Ryhmäkokoihin on syytä kiinnittää huomiota.
- Kriparien ryhmäaiheet liitteessä 1.

c. oppitunnit

- Kriparien oppituntien tavoitteena on leiriläisten ihmis- ja pelastuskäsityksen syventäminen sekä oman ortodoksisen identiteetin vahvistaminen muihin kristittyihin vertailematta. Tämän vuoksi esimerkiksi kirkkohistoriaan tai ekumeniaan ei kristinoppikoulussa perehdytä syvällisesti. Kristinoppikoulu ei korvaa koulun uskonnonopetusta vaan voi parhaimmillaan tukea sitä.
- Kriparien oppituntien aiheet liitteessä 2.

d. ruokailut

- Ruoka ei ole itsestäänselvyys. (Joku tekee sen!)
- Henkilökunta, myös ohjaajat, ovat töissä ruokailuissa. Kaikki työntekijät ovat läsnä ruokailuissa, kukin roolissaan.
- Ruokailutilanteet ovat osa tapakasvatusta.
- Ruokailut aloitetaan yhteisesti siunaamalla ruoka ja päätetään kiitosrukouksella.
- Ruoissa tulee ottaa huomioon monipuolisuus ja asiakasryhmät sekä kirkkovuoden ajat. Juhla- ja paastopäivät huomioidaan leirin ruoissa.
- Suositetaan lähi- ja luomuruokaa sekä ekologisia ratkaisuja esim. raaka-aineissa ja astioissa.

- Nämä asiat tuodaan esiin myös leiriläisille.

e. henkilökunta

- Henkilökunta koostuu eri-ikäisistä ihmisistä.
- Huolimatta ikäeroista ja erilaisista vastuista ohjaajat ovat keskenään tasavertaisia ja noudattavat samoja sääntöjä.
- Leirinohjaajat ovat työsuhteessa seurakuntaan, mikä määrittää heidän asemaansa.
- Henkilökuntaa tulee olla riittävästi: alaikäiset ryhmänohjaajat 1/ryhmä, täysi-ikäiset ohjaajat 1/ryhmä, täysi-ikäinen emäntä/isäntä, väh. 1 täysi-ikäinen yövahti, (kriparilla teologi), kanttori, johtaja, pappi.
- Henkilökunta pitää kouluttaa ja sitouttaa tehtäviinsä siten, että he osaavat toimia sekä ryhmänä että itsenäisesti. Tämä tapahtuu varsinaisen koulutuksen lisäksi päivittäisissä ohjaajapalaverissa.
- Leirinohjaajat ovat nuorisotyön kohderyhmää. Tämä on otettava huomioon valinnoissa ja annettava mahdollisuuksia jokaiselle.

f. tiedottaminen

- Leiriä pitää markkinoida kohderyhmälle etukäteen.
- Leiristä tiedotetaan henkilökunnalle ja leiriläisille etukäteen.
- Seurakunnan sisällä tehdään turvallisuusasiakirjat yms. tiedotteet.
- Mahdolliset viranomaisyhteydenotot on selvitettävä.
- Leiriläisille tiedotetaan osallistumismahdollisuuksista seurakunnan toimintaan leirin jälkeen.
- Juridinen tiedottamisvastuu on kirkkoherralla.

g. ohjelma

- Päivittäinen ohjelmarunko luo rutiinit, ne tukevat leirin toimintaa ja auttavat sekä leiriläisten että henkilökunnan jaksamista.
- Ohjelma suunnitellaan hyvissä ajoin ja saatetaan henkilökunnan tietoon ennen leiriä.
- Ohjelman suunnittelusta on vastuussa leirin johtaja. Suunnittelua tehdään mahdollisuuksien mukaan yhdessä leirin papin ja kanttorin sekä keittiöhenkilökunnan kanssa.

- Rutiinit luovat turvallisuudentunnetta leiriin osallistuville. Toisaalta rutiineista poikkeaminen korostaa esim. juhlapäivien luonnetta.
- Kunkin päivän ohjelma viimeistellään ja siihen tehdään tarvittavat muutokset päivittäisissä ohjaajapalavereissa.

h. pelit ja leikit

- Nolaaminen pelien ja leikkien yhteydessä on hyvin helppoa ja se vie pohjan tavoitteilta, joissa pyritään kehittämään leiriläisen myönteistä minä-kuvaa.
- Vastaavasti leirin tavoitteiden toteutuminen tulee helposti mahdolliseksi onnistumisten kautta.
- Pelien ja leikkien tulee olla monipuolisia, eikä niiden pidä perustua yksinomaan kilpailuasetelmaan.
- Pelit ja leikit tulee suunnitella leiriläisten iän, määrän yms. mukaan.

i. vapaa-aika

- Leiriläisten vapaa-aika ei ole leirin henkilökunnan vapaa-aikaa.
- Henkilökunnan poissaolo tulee huomatuksi.
- Turvallisuusriskien lisäksi vapaa-ajalla tapahtuu paljon sellaista, mikä on leirin tavoitteiden vastaista. Esim. kiusaaminen.
- Vapaa-aika on kuitenkin kaverisuhteiden ja sitä kautta sosiaalistumisen kannalta eräs tärkeimpiä hetkiä leirissä. Siksi sen on oltava leiriläisille aidosti vapaata aikaa ja sitä tulee varata ohjelmassa.

j. ilta- ja aamutoimet majoituksessa

- Tavoitteena oma ja asuinolojen siisteys. Esim. siivouskilpailu ei ole itsetarkoitus, vaan em. asia.
- Lasten- ja kristinoppileireillä ilta- ja aamutoimista vastaavat pääsääntöisesti ryhmänohjaajat.
- Rauhallisia tilanteita, joissa ryhmänohjaaja on paikalla. -> koti-ikävähetkiä!
- Päivittäinen siivous aamupalan jälkeen
- Illalla leiriläisten tavaroiden tarkistus, vaatteet oikeilla pakoilla ja oikeissa kasseissa.
- Sekä nukuttaminen että herättäminen hoidetaan asiallisesti.

k. viihdetoiminta

- Illanvietot, iltanuotiot, iltamat, ryhmien tuotosten esittelyt, jne. rakentavat koko leirin yhteistä viihtymistä ja siksi niihin on valmistauduttava huolellisesti.
- Viihdetoimintakin palvelee leirin tavoitteiden toteutumista.

l. ongelmatilanteet

- Ongelmatilanteet voivat oikein hoidettuina palvella leirin tavoitteiden toteutumista. Siksi niihin tulee varautua ennakolta.

m. leirin säännöt ja turvallisuus

- Sen lisäksi mitä Suomen laissa ja asetuksissa määrätään, leirin yhteisten sääntöjen tarkoituksena on taata turvallisuuden lisäksi leirin tavoitteiden toteutuminen.
- Leiriä varten laaditaan säännöt ja turvallisuusasiakirja. Lisäksi leiripaikasta tulee olla pelastussuunnitelma.
- Leirin henkilökunta tulee sitouttaa leirin sääntöjen ja turvallisuusasiakirjojen noudattamiseen.

n. pastoraalinen ohjaus

- Pastoraalinen ohjaus kuuluu tietyllä tasolla kaikille työntekijöille. Esim. pappi voi tuntua etäiseltä, jolloin keskusteluyhteyden muotoutumiseen kuluu enemmän aikaa, kuin vaikkapa leirinjohtajaan. Leirien henkilökuntaa koulutetaan ymmärtämään asemansa tässäkin suhteessa.
- Pastoraaliseen ohjaukseen tulee leirillä luoda edellytykset sekä ohjelman että ilmapiirin kautta siten, että leirin papilla on mahdollisuus toisaalta olla läsnä leirin kulussa ja toisaalta voida keskittyä yksittäisiin henkilöihin – leiriläisiin tai henkilökuntaan.
- Leiripapin on valmistauduttava tehtävänsä hyvin ja keskityttävä leiriin sekä oltava ohjelmassa mukana.

o. leirin aloitus ja lopetus

- Leirin aloitus, kuten lopetuskin ovat yhteisiä tilanteita, joissa jokaisella on roolinsa.
- Ensivaikutelma on tärkeä!
- Leirin alussa mm. henkilökunta esitellään jokainen henkilökohtaisesti ja lopussa heitä kiitetään samoin leiriläisten läsnä ollessa.
- Leirin yhteiset säännöt kerrotaan kaikille yhteisesti leirin alussa.

- Leirin alussa ja lopussa leiripaikan kunto ja siisteys tarkistetaan siten, että leiriläiset voivat niissä majoittua ja toimia.
- Leiristä kootaan palautetta ja sitä käsitellään yhteisesti.

LIITE 1

Kriparien ryhmät

- **Ensimmäinen ryhmän kokoontuminen**

Tavoite: Ryhmän jäsenet tuntevat toisensa ainakin nimeltä. Leiriläinen tuntee leirialueen, leirin säännöt ja ohjelman. Leiriläinen pohtii odotuksiaan leiriä kohtaan.

Keinot:

- vapaamuotoinen keskustelu ryhmänohjaajan johdolla
- leiriä kohtaan tunnetut odotukset voi kerätä kirjallisina talteen

- **Kirkkoleipä**

Tavoite: Leiriläinen tietää kirkkoleivän valmistamisen, merkityksen ja sen käytön.

Keinot:

- Ryhmä leipoo ohjaajiensa johdolla ja avustuksella kirkkoleivän, joka käytetään leirin aikana liturgiassa.
- Ohjaaja selittää kirkkoleivän merkityksen.

- **Ikoni & muistelukirja**

Tavoite: Leiriläinen tuntee ikonien merkityksen ja käytön. Samoin hän tietää esirukousperinteen elävien ja kuolleitten puolesta

Keinot:

Leiriläinen valmistaa itselleen ikonin ja muistelukirjan.

- Ohjaaja kertoo ikoneista ja esirukouksesta.
- Ikonit siunataan leirin aikana ja jaetaan leirin päätyttyä, kuten myös muistelukirjoja käytetään leirin jumalanpalveluksissa ja jaetaan leirin päätyttyä leiriläisille.

Resitatiivi & kirkkolaulu

Tavoite: Leiriläinen perehtyvät jumalanpalvelusten veisujärjestelmään sekä osaa lukea resitoiden.

Keinot:

Kanttori harjoittaa ryhmällä eri kirkkoveisuja sekä opettaa resitatiivin.

- Jokainen leiriläinen saa lukuvuoron palveluksissa ja lauluhalukkaat houkutellaan kanttorin avuksi kuoroon mukaan.

Taivaallinen esirukoilija

Tavoite: Leiriläinen tuntee oman taivaallisen esirukoilijansa muistopäivän ja näin oman nimipäivänsä. Käsite pyhä ja pyhyys tulevat myös ymmärretyiksi.

Keinot: Leiriläinen tutustuu aineiston niin salliessa oman esirukoilijansa elämäkertaan. ohjaajan johdolla perehdytään ortodoksiseen kalenteriin ja sen käyttöön ja pyhainmuistokalenterin merkitykseen.

- **Etiikka**

Tavoite: Leiriläinen hahmottaa ortodoksisen ihmiskuvan ja pelastuskäsityksen merkityksen osana omaa elämäänsä.

Keinot: ohjaajan johtamaa keskustelua valituista eettisistä ongelmista ja kysymyksistä

Ystävyys, seurustelu, perhe & avioliitto / yksinelo

Tavoite: Leiriläinen pohtii Kirkon avioliitto-opetuksen suhdetta ihmisten erilaisiin elämänmuotoihin.

Keinot: keskustelu, mahdolliset ryhmätyöt / esitykset aiheesta

- **Ekologia**

Tavoite: Leiriläinen ymmärtää luomakunnan varjeltavana lahjana ja omassa elämässään.

Keinot: keskustelu aiheesta, esim. ekologinen jalanjälki -testi

- leirin yleinen ympäristöystävällisyys

- **Tehtävä**

Tavoite: Ryhmytyminen ja leirin ohjelmantekoon ja ylläpitoon osallistuminen

Keinot: nuotioillan ohjelman teko ja / tai kirkon siivous

- **Ortodoksisuus ja minä**

Tavoite: oman myönteisen ortodoksisen identiteetin pohtiminen ja vahvistaminen

Keinot: vapaamuotoinen keskustelu ortodoksisesta elämästä, tavoista ja perinteestä, uskosta ja uskonnosta

leiriläisen omien leiriin liittyvien odotusten käsittely

- **Diakonia**

Tavoite: lähimmäisenrakkauden osoittaminen, Kirkon ymmärtäminen palvelevana yhteisönä

Keinot: vierailu vanhainkodissa tms. tai leirille tulee vieraita hoitolaitoksesta, päiväkodista tms. naapuruston avustaminen työnteolla

- **Raamattu**

Tavoite: Leiriläinen osaa käyttää Raamattua ja tuntee sekä Vanhan testamentin että Uuden testamentin kertomuksia.

Keinot: Etsitään omasta raamatusta määrättyjä kohtia.

- Ryhmä tuottaa valitsemallaan tavalla esityksen jostakin Raamatun keskeisestä kertomuksesta jonka se esittää muille leiriläisille.

LIITE 2

Oppituntien aiheet:

- Jumala Kolminaisuutena (Kuka on Jumala? Mitä usko on?)
 - Leiriläinen ymmärtää pääpiirteissään opin Pyhästä Kolminaisuudesta ja erityisesti opin merkityksen luomistyöhön ja pelastukseen.
 - Leiriläinen ymmärtää Pyhän Kolminaisuuden esimerkkinä pyyteettömästä rakkaudesta.
- Jumala Luojana
 - Leiriläinen ymmärtää Jumalan luomistyön merkityksen ja Pyhän Kolminaisuuden rakkauden syynä luomistyöhön.
 - Leiriläinen ymmärtää Raamatun luomiskertomuksen suhteen luonnontieteisiin.
- Ihminen
 - Leiriläinen ymmärtää ihmisen luomakunnan osana ja pappina sekä tuntee syntiinlankeemuskertomuksen ja lankeemuksen seuraukset.
- Kristus
 - Leiriläinen hahmottaa Kristuksen merkityksen pelastushistorian täyttymyksenä, Jumalan tahdon opettajana ja kuoleman voittajana.
- Kirkko
 - Leiriläinen ymmärtää Kirkon luonteen yhteisönä, jonka Kristus perusti maan päälle ja jossa Pyhä Henki toimii.
- Raamattu
 - Leiriläinen ymmärtää Raamatun merkityksen kirjana, joka on syntynyt Kirkon helmassa ja jota Kirkko käyttää ja tulkitsee.
- mysteeriot
 - Leiriläinen ymmärtää pyhät mysteeriot Kirkon salaisuuden erilaisina ilmentyminä.
- ajan pyhittäminen
 - Leiriläinen tuntee kirkon jumalanpalvelusperinteen jokapäiväisen rukouksen mahdollisuutena.
- ortodoksinen maailma
 - Leiriläinen ymmärtää itsensä osaksi maailmanlaajuista, monikulttuurista kirkkoa.

- oikein/väärin (etiikka)
 - Leiriläinen hahmottaa pelastusopin eettisten ratkaisujen pohjaksi.
 - Leiriläinen tuntee elämän alkamiseen ja päättymiseen liittyvien kysymysten haasteellisuuden ja tietää, että elämä on Jumalan lahja.
- kirkkotaide
 - Leiriläinen tutustuu kirkkotaiteen eri osiin: kirkkorakennus, ikonitaide, tekstiilit, kirkkolaulu
- oma seurakunta
 - Leiriläinen tuntee oman seurakuntansa työntekijöitä ja yhteystiedot sekä osaa etsiä itselleen tarkoitettua toimintaa.
- kaste
 - Leiriläinen ymmärtää kasteen ja mirhavoitelun merkityksen Kirkon jäseneksi ottamisena.
 - Toimituksen pääkohdat käydään läpi havainnollisesti kirkossa/leirikappelissa.
- avioliitto
 - Leiriläinen ymmärtää avioliiton miehen ja naisen välisenä liittona, joka tulee vihkimisessä osalliseksi Kirkon pelastustodellisuudesta.
 - Toimituksen pääkohdat käydään läpi havainnollisesti kirkossa/leirikappelissa.
- hautaus
 - Leiriläinen ymmärtää kuoleman rajallisuuden ja ylösnousemuksen merkityksen suhteessaan edesmenneisiin.
 - Toimituksen pääkohdat käydään läpi havainnollisesti kirkossa/leirikappelissa.
- koe
 - Koe testaa leiriläisen kokemuksellista osallisuutta Kirkosta ja leiristä.